

Şehrin

YeniGün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

Maafızası

CİLT: 3 • SAYI: 21

HAZIRLAYANLAR: SADIK GÖKCE - ANUŞ GÖKÇE

1 EKİM 2021 CUMA

NİZAMİ GENCEVÎ

NİZAMİ GENCEVİ – 880

Kadim yurdumuzun güzel bölgesinde-Gence'de Yusuf Zeki Müeyyed oğlunun evinde dünyaya gözlerini açtı. İlyas Yusuf oğlunun dünyaya gelişi tesadüfi değil, bir zaruret. Halkımızın dünya medeniyetine bahsettiği kültür elçisi – Nizami Gencevi. Fars şairi Câmî, "Baharistan" eserinde Sadî'den bahsederken yazarı meçhul bir şiirden örnek sunarak şöyle diyor: "Muhammed Peygamber kendisinden sonra peygamber gelmeyeceğini buyurmuştur. Lakin şiir aleminin peygamberleri vardır: Firdevsî, Enverî, Sadî". Lütfeli Bey Azer belagat ve fesahat sahiplerinin dört temel tüzünde yükseldiklerini kaydetmektedir: Firdevsî, Enverî, Sadî, Nizami.

Şairin eserlerine olan hayranlıklarını gizlemeyen, onun kurduğu edebi okulun izleyicileri olan ve "Hamse"sinden yararlanan Doğu'nun ünlü şairleri bunu itiraf etmiyorlar mı?

Nizami'yi geride bırakmak değil, onun talebesi olmakla övünen Cami, şiir mülkünün peygamberlerinden bahsederken neden Nizami'nin ismini zikretmez? Çünkü Nizami Gencevi "şiir semasında ebedilik şerbeti" içerek ölümsüzlüğü kazanmış, şiirin peygamberi değil tanrısı düzeyine yükselmiştir.

Yaratan "Ol" emri ile kâinatı, yeri, göğü, doğayı, hayvanları yarattı. Ve tüm bunları eşrefi-mahlukat olan insana boyun eğdirdi. Nefsine uyan, imanını kaybeden, yolunu azanları doğru yola hidayet etmek için Yüce Yaratan zaman zaman Yeryüzüne peygamberler gönderdi. Seçilmişler arasında kültür elçileri de özel misyonla dünyaya geldiler: İnsanın manevi âlemini, ruhunu aydınlatmak, "doğru yola iletmek", dünyamızı güzelleştirmek için seçilmişlerin misyonu sadece söz söyleyip, şiir yazmak olmamıştır. N. Gencevi, seçilmiş kültür elçileri arasında şerefli yere

**DOÇ. DR.
LALE
ALİYEVA**

**Azerbaycan, Bakü Devlet Üniversitesi,
Azerbaycan Edebiyatı Tarihi Bölümü**

sahiptir. İnsanı, İslami, milli, dünyevi değerlere dikkat etmeye, Yaratan'ın özel çabıyla var ettiği uyumu bozmamaya davet eden dahi şair, Nizami (muntazam, düzenli) mahlasını rastgele almamıştır. Varlığın bir nizam, düzen, armoni ile idare edilmesine dikkatleri çekerek insanoğlunun İlahi düzenden uzaklaşmaması için alarm zili çalıyor büyük şair. "Bu değerlerin bozulması, sonunda insanı fitratından uzaklaştırır, adaletsiz, köle, sevgiden uzak bir insan tipi ve başıbozuk bir toplum yaratır." (Siraceddin Hacı, Hazret Nizami Gencevinin Yaradıcılığında Peygamberlik Anlayışı ve Hz. Muhammed (s.a.v), 4 kitapta, 1. Kitap, Bakü, 2006, s. 13)

Yaklaşık dokuz yüz yıllık bir zaman diliminde ölmez şiir tabloları, aşkı-saadeti, vefayı, güzel ahlâki keyfiyetleri, fedakarlığı terennüm eden karakterleri ile insanoğlunu hak yola davet eden dahi Nizami'nin eserlerini ölümsüz yapan bu neden değil mi? Nizami misyonunu "Hamse" boyunca layıkıyla yerine yetirmektedir. Azerbaycan halkını tanıtanın, tanımının yoluna-değerleri bilmeye buna sahip çıkmaya davet ediyor.

Nizami'nin eserleri devasa eserlerdir. Alişir Nevâî haklı olarak şunları kaydetmektedir:

"Nizami sanatı o kadar azametli ve ağırdır ki, onu tartmak için gökler kadar terazi, Dünya kadar devasa ölçü birimi gerekmektedir."

İÇİNDEKİLER

- NİZAMİ GENCEVİ – 880
- DOÇ. LALE ALİYEVA**
- SUSMUŞ
- FATMA TUTAK**
- YENİ TÜRK MECMUASI'NDA

- KONYALI YAZAR VE ŞAİRLER
- MUSTAFA ÖZCAN**
- PROF. DR. MERYEM UYSAL VE HÜSEYİNİ MAKAMINDA
- ANUŞ GÖKCE**

Bu devasa eser, Batı'nın beğenmediği, "barbar" olarak isimlendirdiği ve "çağdışı" olarak gördüğü Müslüman Doğu'da yaranmıştır. Öyle bir Doğu ki, zaman zaman Batı onun maddi ve manevi değerlerinden yararlanarak ustalıklı ahzetmiş, sahiplenmiş, kendisinin gibi yeniden bize takdim etmiştir.

Eserleri ile okuruna Yüce Yaratan'ı, onun Peygamberlerini, adaleti, hakikati, hayatı ve eşrefi-mahlûkat olan İNSAN'I tanıtan Nizami, dönemin talebi ile Farsça yazmıştır.

İnsan name yazarı için Türkçe, Türklük, maddi ve manevi yükseklik sembolüdür.

Nizami'nin edebi mirası, sağlam temeller üzerinde yükselen Müslüman Doğu medeniyetinin örneğidir. Yaklaşık dokuz yüz yıllık süre zarfında dünyayı hayretler içinde bırakan, zaman ve mekân anlayışının fevkinde duran Nizami Gencevi'nin edebi mirası, derin milli ton, vatanı ile bağlı coğrafi, tarihi, etnik, psikolojik özelliklerle yoğrulmuştur. Bu surlarla dolu eserlere Türk düşünce tarzı, "Türkane ruh" hâkimdir.

Halil Rıza Ulutürk, Hüseyin Bahtiyari'nin düşüncelerini paylaşmaktadır: "Hüseyin Pejmen Bahtiyari, Nizami'nin millet olarak Türk olduğunu bildirmektedir. O diyor ki, Nizami de diğerleri gibi şirin Fars dilini moladan öğrenmeli idi. Senâî eserini ("Hadikatü'l-Hakâik"-L.A.) konuştuğu, Nizami ise ("Surlar Hazinesi"-L.A.) sonradan öğrendiği dilde kaleme almıştır.

Nizami Gencevi'nin divanıyla ilgili ilk bilgiyi şairin kendisi "Leyli ve Mecnun" eserinde, "Kaşlarım açtı, sanki bir kaman, Karşımda dururdu yazdığım divan" mısraları ile ulaştırır. Devletşah Semerkandî "Tezkiretuş-Şüera"da şairin 20 bin beyitlik divanından haber vermektedir. XIV. yüzyıl Azerbay-

can âlimi Zekeriya Kazvinî, "Âsaru'l-Bilad ve Ahbaru'l-İbâd" eserinde, Saib Tebrizî ise "Safineyi-Saib"de Nizami'nin divanından bahsetmektedir. Şarkiyatçı bilim adamı Y. N. Maar, Nizami'nin Divanının "Farsların ilgisini çekmemesini", "şairin Fars değil Azerbaycanlı olduğu", kendi ortamında yaşayıp üretmesi ile açıklar. Araştırmacıya göre Nizami'nin lirik şiirlerinin İran'da yayılmaması, ilgi çekmemesi belki de onun ana dilinde olması ile ilgilidir.

İran'da Nizami'nin eserlerini araştıran Sedyar Vazife (Eloğlu) bu düşünceyi destekleyen meseleye temas etmektedir. İhsan Tebrizî'nin kaydettiklerine dayanan bilim adamının yazdığına göre, İran hükümdarı Şah Mirze Rus Çarına Büyükelçi Griboyedov aracılığıyla "Hamse"nin yazar nüshasını hediye etmiş, bu "Hamse"nin sonunda Nizami'nin divanından Türkçe şiirler yazılmıştır. (Nizami Hediye, Halkın Tarihi Hakkı: Dilimiz, Varlığımız, Seçilmiş Eserleri, c. VIII, Bakü 2014, s. 346)

Doktor Cavad Heyet Nizami Gencevi'yi Azerbaycan'ın en fasih yazarı olarak isimlendirerek, "Hamse'deki Türk sözlerinden örnekler vermektedir: alaçık, bayrak, sancak, kırmızı, karınca, ozan vs. "Eğri oturalım doğru konuşalım", "Isınmadım sıcağına kör oldum tütsüsüne", "İğne atsan yere düşmez" vs. gibi ata sözlerini örnek gösteren bilim adamı şöyle bir kanaate varmaktadır: "Nizami'nin ana yurdu Azerbaycan'a özellikle Gence'ye ve halkına olan sevgisi ve bağlılığı, onun kendi yurdunun güzel doğası ve ortamından ilham alıp, halkının folkloru ile birlikte dilinden Türkçe sözlerini kullanmaya ve ata sözlerinin Farsça çevirilerinden (italik-L. A.) yararlanmaya neden olmuştur." (Doktor Cavad Heyet, Azerbaycan Edebiyatına Bir Bakış, Bakü, 1993, s. 19-20).

Orta çağda Avrupa'da Latin dili tüm Batılılar için ortak bir dildi. Farklı milletlerin aydınları eserlerini bu dilde kaleme alıyorlardı. Lenonardo, Dante, Petrarca, Bokkoçio'nun Latince yazması onların milliyetlerinin inkârına neden olmamıştır.

Merhum akademisyen Ziya Bünyadov, haklı olarak şunları kaydediyordu: "Bu dönemde Farsça, gelişimini ve mükemmelleşmesini Azerbaycan poetik okulunun temsilcilerine borçludur." (Ziya Bünyadov, Azerbaycan Atabeyler Devleti, 1985, s. 221)

Bu noktada Muhammed Emin Rasulzade'nin düşünceleri yerine düşerdi: "Fars taassubuna yabancılığımı, Türk sevgisini, Kafkasya'ya bağlılığımı ve yetiştiği ortamın tarihi düşmanına nefretini, nihayet kadına

olan saygısını dikkate alarak, "İran" adı altında anılan Yakın Doğu edebiyatına hakim, büyük şair Nizami'nin Azerbaycanlı bir Türk dâhisi olduğuna, artık şüphesiz hükmedebiliriz." (Muhammed Emin Rasulzade, Azerbaycan Şairi Nizami, Bakü, 1991, s. 176)

Profesör Rüstem Aliyev ihtimallerinde haklıdır: Nizami tekçe bir divan sahibi değildir. Onun hem gençlik hem de yaşlılık dönemine dair divanı vardı. Belki de söz konusu divan (bize malum olmayan Türkçe divan) dünyanın herhangi bir kütüphanesinin bir köşesinde, rafında uyuklamakta, kataloga kaydedilmediği ve araştırılmayı beklemektedir.

Araştırmacılar Nizami'nin Türkçe divanının olduğunu kabul etmekte ve bu alanda araştırmalarını sürdürmektedir. Son yıllarda Mısır'ın "Darul-Kutub" kütüphanesinde muhafaza edilen "Nizami Divanı", araştırmacılar arasında ihtilafın olduğunu gösterdi. Söz konusu yazmanın Nizami Gencevi'ye değil XV. yüzyıl Türkiye şairi Nizami Karamanlı'ya ait olduğu ileri sürülmüş, 1974 yılında Haluk İpektan'ın Ankara'da "Karamanlı Nizami, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı" eseri yayınlanmıştır. Mısır yazmasının Nizami Gencevi'ye ait olduğunu söyleyen Güney Azerbaycanlı araştırmacı Sedyar Vazife (Eloğlu), divanı çağdaş dile uyarlayarak İran'da Arap alfabeti ile 2002 yılında yayınlamıştır. Bakü'de 2013 yılında söz konusu yazma, "Nizami Gencevi. Azerbaycanca Yazdığı Divan" başlığı ile Senan İbrahimov, H. Sebuhi tarafından yayınlanmıştır.

ACZİMİN GİRYESİ

Ahmet
Sevgi

İNSAN ve EMANET

*İnsan, yer ve göğün çekindiği emaneti yüklendi,
Bazen cahilliğini anladı, bazen de büyüklendi.*

Ahmet Sevgi)

Ön sözün yazarı (S. İbrahimov) yazmada bulunan şiirlerin ekseriyetinin N. Gencevi'ye ait olduğunu, bazı beyitlerin değiştirildiğini, bazılarının ise eklendiğini kaydetmiştir.

Bu noktada merhum edebiyat bilimci Bahtiyar Memmedzade'nin 25 Mayıs 2004 yılında yayınan "Seyid Azim Şirvani "Tezkire"sinde Nizami Mahlaslı Gazel ve Yazarla İlgili" başlıklı makalesini hatırlatmanın faydalı olacağı kanaatindeyiz. Seyyid Azim'in edebi mirasının görkemli araştırmacısı olan B. Memmedzade, tezkirenin dört bölüm olarak düzenlendiğini, bunlardan birinin Rum şairlerine hasrolduğunu kaydetmiştir. Makalede Nizami Rumî'nin eserlerinden örnekler ("Nergiz", "Olmaz" redifli gazeller) tahlil edilmiş, dönemi, memduhu Muhammedhan, şiirlerin vezni, bahri ve tahriflerle ilgili değerli bilgiler verilmiştir. Bu araştırmalarında yazar Nizami Gencevi'nin 840 yıllığı döneminde Bakü'de yayınlanan "Nizami Gencevi'nin Ana Dilinde Şiirleri" başlıklı makalesine itiraz etmiş, Ebülfez Hüseyin'in Nizami Rumî'nin şiirlerini Nizami Gencevi'ye ait kılmasını metin bilimcilik ilkesinin ihlali olarak değerlendirmiştir.

"Olmaz" redifli gazel XIX. yüzyılda S. A. Şirvani'nin "Tezkire"sinde Nizami Rumî'nin gazeli olarak yer aldığı halde, XX. yüzyılın sonunda A. Hüseyin, XXI. yüzyılın başlarında S. İbrahimov aynı gazeli Nizami Gencevi'nin eseri olarak takdim etmektedir.

Nizami Gencevi'nin Azerbaycan Türkçesinde kaleme alınan şiirinin ortaya çıkarılıp yayınlanması Azerbaycan Türklerinin en büyük arzudur.

Lakin bu arzu diğer bir Türk şairinin hakkına girilmesi hesabına gerçekleşmemelidir. İran'da yaşayan Nizami bilimci Hüseyin Türksoy, Mısır'ın "Hadeviye" Kütüphanesi'nde Nizami mahlası ile yazan üç şairin şiirlerinin bir mecmuada, dosyada muhafaza edildiğine dair bilgi vermektedir. Ona göre bu şiirlerin bir kısmı Nizami Rumî'ye, diğer kısmı Nizami Gencevi'ye aittir. Üçüncü kısmı ise Nizami mahlaslı meçhul bir şaire mahsustur.

Nizami divanı Safeviler kütüphanesinde XVIII. yüzyılda korunan yazmalar içerisinde muhafaza edilmiştir. S. Tebrizi, "Sefine"sini kaleme alırken bundan yararlanmış. Mesihî Divanı da muhafaza edilen yazmalar arasında olmuş, geçen yüzyılın sonunda edebiyatçı Aliyar Seferli tesadüf sonucu İsfahan'ın

Furhenk Kütüphanesi'nde yazarı meçhul yazmayı incelemiş ve bunun Mesihî'ye ait Divan olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yazma Tahran'da ana dilinde basılmış ve Nizami'nin Divanı'nın da İran'da bulunacağına dair ümitleri artırmıştır.

Nizami Gencevi'nin Azerbaycan Türkçesinde olan yazmalarının Ermenistan'da gizli arşivlerde tutulduğuna dair delilleri ortaya koyan Zaur Aliyev, Matendaran Yazmalar Müzesi'nde çalışan Şabanov'un "Ey Nizami, güzelin dudağında olan bene bak" mısraı ile başlayan Türkçe gazelinden bahsetmiştir. Doğu yazmaları uzmanı olan Acaryan, Şahnazaryan, Arimfaryan bu bulgudan sonra araştırmalarda bulunmuş ve müzede Nizami Gencevi'ye ait şiir ve gazellerinin ekseriyetinin Azerbaycan Türkçesinde kalem alındığı şeklinde resmi bilgi vermişlerdir. Raporda ayrıca müzede "Leyli ve Mecnun" şiirinin hem Farsça hem de Azerbaycan Türkçesinde yazılmış versiyonlarına dair bilgi de bulunmaktadır.

1940 yılında bu gerçekle ilgili Habib Yusifov'un "Komünist Gazetesi"nde yazısı yayınlanır. Savaşın başlaması (1941) ve Ermeni tarafının itirazları bir grup bilim adamının meselenin geniş şekilde araştırmasını engellemiştir.

Günümüzde söz konusu arşivlerin açılması meselesi yeniden gündeme getirilmeli ve Nizami Gencevi mirasının ana yurda geri getirilmesi sağlanmalıdır.

Nizami Gencevi, Azerbaycan'da doğdu, dünya vatandaşına dönüştü, zaman ve mekânın fevkinde durdu. Allah tarafından seçilmiş kültür elçilerinin nerede doğduğu, hangi dilde yazdığı bazen tartışma konusu olsa da hiçbir önemi yoktur. Çünkü onlar kaleme aldıkları eserleri ile sadece bir topluma, halka değil-Allah'ın yarattığı mahlûkların en şerefli olan İnsana hitap ettiler. Bu yüzden de eserleri ile ebediyet kazandılar. Nizami Gencevi, misyonunu hakkıyla gerçekleştirecek Allah'ı tanıttı, adaleti, gerçeği tanıttı, İnsanlığın değerini, onun Allah'ın maddi dünyadaki en kâmil tezahürü olduğunu reel, canlı, parlak şekilde gösterdi.

Nizami öyle bir deha, nur kaynağıdır ki, onun ışığı daima parlayacak, gerçeğe varan yolları aydınlatacak, gönüllere şulesini yayacaktır. Ve bu ışık, nur hiçbir zaman sönmeyecektir. . .

SUSMUŞ

Ruhundaki taşkınlara bent olur sarırsıyla giriştiğin kafa dağıtan uğraşların hayat kadar fani imiş anladın. Anlamakla kalmadın; adeta bu gerçekliğe tosladın. Üstelik gündelik işlerle meşguliyetin, sonunda kafesindeki oyuncağın içinde dönüp duran fare misali dönüp dolaşıp aynı yere varmak olduğunu kavramanın üzerinden çok geçmemiştin.

Neydi o koşturmacalar, çabalamalar; titizlik hastalığına tutulmalar... Belki de kavramasaydın hâlâ süregidecek ve istediğin temizliğe ulaşamadıkça hayatı sana ve sevdiğilerine dar edecekti bu sezdirmeden seni etkisi altına alan habis rahatsızlık. Asıl kirliliğin düşüncelerinde olduğu gerçeğini... Asıl yaralanan ruhundu; yaradan akan cerahat ve damlayan kan lekelemişti düşüncelerini. Bunun bir hastalık olduğunu da işte o zaman anladın. İyi ki de anladın!

Sanır mısın ki Anadolu'nun -kadim değil- sonradan çıkma öğretileri, rol model aldıkların ve EL ALEM tanrısının(!) senden beklentileriyle ikinci bir deri gibi benliğine yapışıp kalan bu hastalık farkına varmadığın sürece seni terk etsin? En titiz sen olmalısın! Mutfakta en hamarat sen olmalı, en leziz yemekleri, pastaları, kekleri sen yapmalısın! En iyi anne, en eşsiz(!) eş, en hayırlı evlat, en vefakâr dost, en dikkatli, ince ve nazik komşu; en en en...

Tüm bunları hep yapmalı ve yapmaya devam etmelisin. Zira muhatabının gözünde bir değer arz etmeyen ancak görevin(!) telakki edilen bu hay-u huy bir an sekteye uğrarsa vay haline! Hele de kendin içinse bu aksayış, vazifesini yerine getirmemiş köle misali sitemi aşan cümlelerle karşılaşman işten değil. "Gömleğim niye ütülenmedi?"; "Anne beyaz tişörtüm hâlâ neden yıkanmadı?" "Televizyonun kumandasını verir misin sen zaten akşama kadar izliyorsun!" "Şu haline bir bak yorgunluktan gözlerin kapanıyor. Seni gören de benim yerime akşama kadar mesai yaptın sanacak!" "Çay olmadı mı daha?" "Yemeğin tuzu fazla mı kaçmış?" "Salatanın yağı eksik ayrıca soğan da koymamışsın..."

FATMA
TUTAK

Teknoloji ilk seni üretti! Yorulmayan, sıkılmayan, en ağır işleri yapmasına rağmen gık demeyen-teklemeyen- bozulmayan, ömür boyu garantili... Seri üretimle klonlayıp çoğalttı seni. Belki de artık kopyala- yapıştır yapıyordur!

Cinsiyet ayrımcısı olmamak için çalışana 'iş insanı', ilimle meşgul olana 'bilim insanı', sanatın herhangi bir dalıyla uğraşana ressam, müzisyen, heykeltıraş, besteci, senarist, oyuncu, yazar, sanatkâr kelimelerini kullandılar ama senin üzerine yapışıp kalan 'ev kadını' yaftasını çıkarmak -ne hikmetse- bir türlü akıllarına gelmedi.

Çok iyi dinleyici olman da beklendi alttan alta. Anne babanı, eşini çocuklarını, hısım akrabayı, konu komşuyu sonra gündüz kuşağındaki çenebaz sunucuyla programa çıkan mağdurları(!), haberleri, hava durumunu, sokakta adım başı dilenen, mendil satan, su satan mülteci çocukları, caddelerde ellerinde bir tomar broşürle köşeye sinmiş avını bekleyen güzellik merkezi elemanlarını...

Sabırla dinledin. Aman Tanrım ne çok anlatacakları vardı. Bir kez ağzını açmaya kalktuğunda ise hep aynı şarkıyı terennüm etti dudaklar:

Senin derdin dert midir benim derdim yanında...

Sustun... Kurtuluşu susmakta bulmuşların susuşu değildi bu üstelik. Dinlerken değerli anlatırken pek bir hüküm ifade etmediğini yüzüne vuran tavırlar seni zorla ve daima susmaya sevk etti. Bu kez de içine kapanık, çekingen, soğuk, burnu büyük, kibirli, uyumsuz diye damgaladılar.

Hayatın anlamını düşünemedin; fırsatın olmadı buna. Mutluluğu istedin; arada sırada farklı bir şeyler yapmak belki hıh(!) belki biraz romantizm, ne biliyim biraz ilgi, birkaç tatlı söz, varlığını kendine duyuracak bir fısıltı; çok fazla dizi izlemekle suçlandın.

İnternette adım başı telkin veren nöbetçi uzmanlar(!) kendine zaman ayırmanın ehemmiyetini vurguluyordu sık sık. Bunu talep değil belki ima ettiğinde; 'sana bu akılları kim veriyor' dediler.

İsteklerin ihtiyaçtan değil fuzuli, taleplerin külliye gereksiz, eften püften hatta israftan sayıldı. Sanki bu toplumda kadın olmak benliksiz, kimliksiz olmak demektir! Zamane dervişi gibi kârdan ziyandan geçmen, ballar balını bulmadan kovana yağmaya vermen istendi!

En hafifi (!) lafla tacize boyun eğmeli, haber bültenlerine malzeme olan hemcinslerinin durumundan ders çıkarıp haline şükretmeli, aranmamalı, kırıp dizini oturmalıydım oturduğun yerde. Sonra malum ya arayan illa bulurdu!

Bunca iş yükünün, sorumluluğun altından kalkan sen sonra maazallah kalabalıklar içinde yiter giderdin. Ayaklarının üstünde durmak, ev geçindirmek sandığın kadar kolay hele de senin kıvracağın şeyler değildi. Böyle şeyleri bırak dile aklının kıyısına dahi getirmemeliydin.

Aranma, taranma ama paspal da dolanma! Sürüp sürüştürme, süslenme, öyle yeni yetmeler gibi cangıl cungal takıp takıştırma. Düşünme, hissetme, farkına varma; oflama puflama sızlanma şikâyet etme! hayat dolu ol ama yaşama, umut telkin et ama ümitlenme! Anlayışlı ol ama anlayış bekleme. Herkesi olduğu gibi kabul et ama sen olarak kabul görmeyi zinhar bekleme!

İyi be! Böyle biri varsa, yaşıyorsa(!) bize de haber verin...

MESNEVÎ'NİN GÖLGESİNDE

AHMET SEVGİ

در زمین حق زراعت کردنی
تخمهای پاک وانکه دخل نی

*Tarı tarlasına temiz tohumlar ekilsin de
sonra mahsul vermesin, imkânı yok.*

(Hz. Mevlânâ)

İYİLİK TOHUMU

*Sen iyilik tohumu ek, mümkün mü mahsul vermesin?
Aldırma, insanoğlu ister dersin ister dermesin.*

(Ahmet Sevgi)

YENİ TÜRK MECMUASI'NDA KONYALI YAZAR VE ŞAİRLER

**MUSTAFA
ÖZCAN**

Türkiye'de 1932 yılının 19 Şubatından itibaren Halkevleri kurulmaya başlanmıştır. İlk kurulan on dört Halkevi içinde Konya'nınki de vardır. Bu kültür kurumları zamanla birer dergi çıkarmışlardır. Konya Halkevi, Konya Aylık Kültür Dergisi adıyla bir dergi yayımlamıştır. Benzer bir şekilde başka Halkevleri de yayımladıkları dergilerle çalışmalarını halka duyurmak istemişlerdir.

Buna göre zamanla Halkevlerinin sayısı artarken, yayımlanan dergi/mecmuaların da sayısı çoğalmıştır. Bu dergilerde milli kültüre katkı yapmak üzere pek çok nesir ve manzum yazılar okurla buluşturulmuştur.

Halkevlerinin çıkardığı dergiler şunlardır. **Görüşler**(Adana), **Taşpınar** (Afyon), **Yeşilirmak** (Amasya), **Türk Akdeniz** (Antalya), **Kaynak** (Balıkesir), **Altınyaprak** (Bafra), **Uludağ** (Bursa), **Ülker** (Burdur), **Çoruh** (Artvin), **İnanç** (Denizli), **Karacadağ**(Diyarbakır), **Altın** (Elazığ), **Yeni Türk** (Eminönü), **Halk Bilgisi Haberleri** (Eminönü), **Erciyes** (Kayseri), **Halkevi** (Eskişehir), **Aksu** (Göksu), **Ün** (İsparta), **Fikirler** (İzmir), **Doğuş** (Kars), **Konya** (Konya), **Gediz** (Manisa), **İçel**(Mersin), **Taşan** (Merzifon), **Yeni Milâs** (Milâs), **Muğla** (Muğla), **Akpınar** (Niğde), **Ülker** (Niksar), **İnan** (Trabzon), **19 Mayıs** (Samsun), **Duranaz** (Sinop), **Orta Yayla** (Sivas), **Bozok** (Yozgat), **Ülkü** (Halkevleri), **Kara Elmas** (Zonguldak)¹

İstanbul Eminönü Halkevinin çıkardığı **Yeni Türk Mecmuası** 125 sayı yayımlanmıştır. Okurla ilk buluştuğu tarih, Ekim(Teşrinievvel) 1932'dir. 1943 yılında 125. sayıda kapanmıştır. İlk sayısında, derginin amacı, "Bu mecmua niçin çıkıyor?" sorusunu içeren bir yazıyla anlatılmıştır.

Bu mecmuada kimler yazmıştır? Önce şairleri sayalım:

Fethi Tevet, Emin Ülgener, Müştak Erenus, Halide Nusret Zorlutuna, İsmet Kür, Nevzat Sadi, Necibe Kızılay, S.G. Emre, İffet Oruz, Hulusi Sadullah, Oğuz Kazım Atok, Suat Salih Asral, Süheyla Akyürek, Kadri Çamlıbelde. H. İlhan, İbrahim Zeki, Hamdi Gökçalp, İhsan Hınçer, Suavi Koçer, Hamdi Akalın, Yaşar Nabi Nayır, Halit Fahri Ozansoy, Orhan Seyfi Orhan, Yusuf Ziya Ortaç, Mithat Cemal Kuntay, Ömer

Bedrettin Uşaklıgil, Münir Muayyet, Fazl Hüsni Dağlarca, Behçet Kemal Çağlar, Lütü Gökürmak, Mitat Erden şiirleriyle mecmuaya yazı desteğinde bulunmuşlardır. Bu şairlerin bazılarının şiir dışında yazılar da kaleme aldıkları görülmüştür. Yine Emin Ülgener gibi şairlerin bazen aynı sayıda birden fazla şiirinin yayımlandığı tespit olunmuştur. Bunlara ilerleyen zaman içerisinde Basri Gocul, Hayrettin İlhan, Osman Attila, Tacettin Demirok, Safder Melih Tümay, Salih Fethi Gökçaylı, Samiye Yalçın, Necdet Rüştü, Nejat Köknar, Arif Ahıskalı gibi-leri de ekleyebiliriz.

Kemal Emin Bara'nın birkaç hikâyesi vardır. Bunların bir kısmı çeviri hikâyelerdir. Naki Tezel, Sadri Ertem, Hatice Hatip gibi hikâyecilerle de karşılaşırız. Hüseyin Rahmi ise mecmuada annesini anlatan bir yazıyla yer almıştır. Yaşar Nabi, "Yıllardan Sonra" hikâyesiyle mecmuanın sahifelerinde okura hitap etme fırsatı bulmuştur. Nahit Sırrı'nın "Bir Sanatkâr" hikâyesini bu derginin sahifelerinde okumak mümkündür. Nusret Safa Coşkun'un "Dönüş" hikâyesi onun sadece eleştirmen olmadığını, farklı edebi türlerde de çalışmalarını bulunduğunu gösteren iyi bir örnektir. Mecmuada çıkan "Yörük'ün Karısı" hikâyesi, Hikmet Turhan Dağlıhoğlu'nundur.

Mecmuada tiyatro konusu ihmal edilmiş değildir. Sözcüleri, Celâl Tahsin, Ertuğrul Muhsin'i anlatmış, M. Kemal, "Geniş Tiyatro ve Turizm" başlıklı yazısıyla dikkatleri çekmiş, ayrıca "Korku Tiyatrosu" yazısını burada yayımlamıştır. Yaşar Nabi'nin Ertuğrul Muhsin ile Türk tiyatrosu, opereti, sineması hakkında yaptığı mülâkâtı da **Yeni Türk Mecmuası** sayfalarında yer bulmuştur. Mecmuada ayrıca Yaşar Nabi'nin manzum oyunu **Mete**'den bir sahne de aktarılmıştır. Darülbeydi üzerine yazısı, bugünün İstanbul Şehir Tiyatrosuna ilişkin değerlendirmeleri içermektedir.

1 "Halkevleri Mecmuaları", Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 85, İkinci kânun 1940, s.iz

Faruk Nafiz'in de **Kahraman** adlı oyunundan bir sahne nakledilmiştir. Mahmut Yesari ise yazısında Türk sahnesinde kadın sanatkarları anlatmıştır. Nahit Bilge tiyatro türleri üzerinde durmuştur. Meliha Avni Sözen, devrimden önce ve devrimden sonra eski ve yeni köyü canlandıran bir tiyatro eseri yayımlamıştır. Vasfi Rıza Zobu da, amatör tiyatrolar ve tiyatrocularla ilgili konferans metnini mecmua vasıtasıyla okurlara iletmiştir.

Sporla ilgili hemen hemen bütün yazıları Selim Sırrı Tarcan kaleme almıştır. Mecmuada kadın konusunu işleyen yazılar bir hayli çoktur. Bunların bir kısmı kadın, bir kısmı da erkek yazarlar tarafından yazılmıştır. Selim Sırrı'nın tenis sporuna dair yazısı, sporun kuvvetle ilgisini anlatan makalesi dikkate değer yazılardır. Selma ve Selim Sırrı Tarcan'ın "Kadın ve Spor" konusu birlikte yapılan bir çalışmanın örneğidir. Sami Cemal, üç sayı süren makalesinde bugünkü spor faaliyetlerinin Türk gençliğini ve Türk halkını tatmin edip etmediği sorusuna cevap aramıştır.

Mecmuanın hemen her sayısında Batı edebiyatıyla ilgili yazılarla karşılaşılacaktır. İbrahim Hoyı'nun seri yazıları, Halit Fahri'nin hem Fransız hem de İtalyan edebiyatına dair makaleleri, Nahit Sırrı'nın Fransız edebiyatından bahseden incelemeleri burada hatırlanmalıdır. Salih Aktay'ın değerlendirmeleri de son derece önemlidir. Selami İzzet, makalesinde iki Latin tiyatro yazarını incelemiştir. O. Bahadırloğlu incelemesinde P.B. Shelley üzerinde durmuştur. Ayrıca o, İngiliz William Wordsworth'u da konu olarak ele almıştır. Yine Şerif Hulusi'nin "Avrupa Matbuatı" başlıklı dizi yazısı, okurları, batı dünyasındaki yayınlardan haberdar etmektedir. Dr. Burhan Batuman da Faust üzerine bir makale yayımlamıştır. Ünlü yazar Abdülhak Şinasi Hisar'ın da batı edebiyatı ve şahsiyetlerine ilişkin yazıları vardır. Nurmin Süley ise "Goethe ve Tabiat" başlıklı değerli bir yazısıyla Batılı yazarları işleyenler arasında yer almıştır. Burhan Ümit, "Goethe"nin hayat aşkını sorgulamıştır.

O yıllarda gezi edebiyatı denilince akla Nahit Sırrı Örik gelmektedir. Burada özellikle şehirlere yaptığı gezileri anlatan seri yazılar hatırlanmalıdır. Kayseri'ye ve Ankara'ya ve Ankara'nın birkaç ilçesine yaptığı gezilerden izlenimleri **Yeni Türk Mecmuası**'nda çıkmıştır. Şükufe Nihal'in **Finlandiya**, İsmail Habib Sevük'ün **Tuna'dan Batıya** kitapları, Ağâh Sırrı Levend tarafından tanıtılmıştır. Levend, Celal

Sahir, Necip Asım hakkındaki düşüncelerini de okuruyla paylaşmıştır.

Aslında Ağâh Sırrı sadece bu kitapları değil başkalarını da tanıtmıştır. Halit Ziya Uşaklıgil'in **Kırk Yılı**, **Onu Beklerken'i**, Raif Necdet Kestelli'nin **Yaşayan Mısralar'ı**, Necip Fazıl'ın **Tohum'u**, Halide Edib'in **Tatarcık'ı**, **Sinekli Bakkalı'ı** eleştirdiği kitaplardandır. Sabahattin Ali de **Antigon'u** eleştirmiş, buna karşı onun **İçimizdeki Şeytan** adlı eserini de bir başkası (Dr. Burhan Batuman) değerlendirmiştir.

Dil ve halk edebiyatı çalışmalarının da ayrı bir önemi vardır. Bu mecmuada M. Şakir Ülkütaşır'ın koşmalar üzerine etüdü emek mahsulü bir çalışmadır. Atabeyli Naci Kum'un, "Şair Abdi ve Güzel İstanbul" yazısını da burada anmak gerekir. Mecmuada, Vahit Lütfi Sırrı'nın "Âşık Emrah ve Sanatı" yazısı da yayımlanmıştır. Folklor yazıları ile Mehmet Halit Bayrı'yu, Raşit Doğutan'ı, Hikmet Turhan Dağlıoğlu'nu, Kemal Akça'yu, Atabeyli Naci Kum'u unutmamak gerekmektedir. 107. sayıdaki "Cumhuriyet Türkiye'sindeki Folklor Sahasındaki Çalışmalar" bir toplu değerlendirme yazısıdır. Münir Süleyman Çapanoğlu ise, "Eski İstanbul'dan Enstantaneler" adıyla eski kültürde yaşayan meşhur oburları, ninnileri, bilmece-leri, dilencileri anlatmıştır. M. Tahir Alangu'yu hem Karagöz incelemeleriyle, hem de destanlara yönelik değerlendirmeleriyle hatırlamak gerekmektedir. Zahir Güvemli'nin, Şakir Ülkütaşır'ın Dede Korkut ile ilgili düşüncelerini yazdıkları makalelerden kolaylıkla öğrenebiliriz. Burhan Ümit'in Yunus Emre üzerindeki geniş makaleleri bir hayli ilgi çekici bulunmuştur.

Türk edebiyatının gözde şairlerinden Ahmet Haşim, 1933 yılında vefat etmiştir. Yeni Türk Mecmuası'nın Temmuz 1933 sayısında onu çeşitli yönleriyle anlatan yazılara rastlanmaktadır. Buradaki makalelerin adından ziyade yazarlarının kimler olduğunu bildirmekle yetinelim: Abdülhak Hâmid, Halit Fahri Ozansoy, Ahmet Hamdi Tanpınar, Yusuf Ziya Ortaç, Behçet Kemal Çağlar, Abdülhak Şinasi Hisar, Hasan Âli Yücel, İbnülemin Mahmut Kemal İnal, Cenap Şahabeddin, Dr. Nuri Fehmi, İzzet Melih Devrim. . .

1937 yılında ünlü şair Abdülhak Hamid hayata gözlerini kapamıştır. Onun ardından yazılanları okumak için mecmuanın ilgili sayısına bakmak yeterlidir(Sayı: 54, Haziran 1937). Şükürü Kaya, Dr. Sadi İrmak, Ziyaeddin Fahri, Ali Kami Akyüz, Nahid Sırrı, İffet Halim Oruz, Hakkı Süha Gezgün, Ağâh Sırrı Levend,

Nusret Safa Coşkun, Mehmet Halit Bayrı yazılarında bu konuyu işlemişlerdir. Şükufe Nihal ise Hamid'i anlatan bir şiir kaleme almıştır. "Kemalettin Sami Paşa'nın Ölümü" başlıklı yazı ile Trakya Umum Müfettişi General Kazım Dirik'i anlatan makale, bu değerli şahsiyetlerin ardından kaleme alınan anma yazıları olarak dikkatlere sunulmuştur.

Mecmuada millî bayramlar çok güzel değerlendirilmiştir. Bilgilendirici, tarihe ışık tutan bir hayli yazıyla karşılaşılmaktadır. Bunlardan birini örnek verelim: Sözcüleri 1937 yılındaki 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ile ilgili başkanlık da yapan Şükrü Kaya ile C. Abbas Güner, C. Kerim İncedayı, Ağâh Sırrı Levend gibi yazarların değerlendirmeleri her türlü takdirin üzerindedir.

Cavit Baysun, Sadettin Buluç, Fuat Köprülü, akademik dünyada önemli görevler üstlenen bilim adamlarının da bu mecmuada yazdıkları görülmüştür. Özellikle Fuat Köprülü'nün, Türk edebiyatı ve Anadolu'daki edebiyat gelişmelerini anlattığı makaleleri, derin bilgisi ve kapsayıcı zekâsının ürünüdür. Ercüment Ekrem Talu'nun tespitlerinin yanında, Nurullah Ata'nın, edebiyat hakkındaki iki sayı süren incelemesi çok yararlı bir yazıdır. Ziyaeddin Fahri, Hilmi Ziya Ülken, Sabri Esat Ander(-Siyavuşgil), akademik hayatta da çok başarılı olan ve buraya yazı veren bilim insanlarıdır.

Mecmuada çıkan dil yazıları için Fuat Köseraif'in önemli katkısı olmuştur. "Cumhuriyet ve Dil Meselesi" bu konudaki akla ilk gelebilecek yazısıdır. İbrahim Necmi Dilmen de "Türk Dilinin Son Elli Yıllık Değişmelerine Bir Bakış" makalesiyle dil tarihimize önemli bir ışık tutmuştur. Bunlara Ağah Sırrı Levend'in, Sabri Esat Ander'in, Mehmet Halit Bayrı'nın, Prof. Dr. Rağıp Özdem'in, Üçüncü Dil Kurultayı'nın açılış vesilesiyle yazdıkları yazıları da eklemek gerekmektedir. Hıfzı Tevfik ise "Türk Dilinin Kendi Benliğine Dönüşü" adını verdiği makalesiyle çok yararlı tespitlerde bulunmuştur. **Yeni Türk**'ün daha ikinci sayısı bile mecmuada dil yazılarının ne kadar zengin olacağı kanaatini vermiştir. Bu sayıda, Hasan Âli, Reşat Nuri, Ahmet Cevat Emre, Falih Rıfkı, Rağıp Hulusi gibi güçlü kalemler, Türk dilini / Türkçeyi çeşitli yönleriyle ele almışlardır.

Yeni Türk Mecmuası'nda Osmanlı İmparatorluğunun malî yapısını anlatan seri bir yazı vardır: Bu yazılar, Raşid Gökdemir'in elinden çıkmıştır. İmparatorluğun bütçesini, hesaplarını, gider ve gelirlerini, vergilerini, borç-

larını, memurlara nasıl maaş verdiğini, mali kurumların ne zaman ve nasıl kurulduğunu öğrenmek isteyenler için Raşid Gökdemir'in bu emek mahsulü yazıları, bulunmaz kaynaklardır. "Kayıme" hakkındaki yazısı başlı başına bir değer ifade etmektedir. Raşid Gökdemir'in devletin Umumi Harp'teki mali tablosunu ve para işlerini irdeleyen yazısını da anmakta yarar vardır.

Mecmuada görülen bir imza da eski emekli büyükelçi Salih Münir Çorlu'ya aittir. Bu yazar, bütün birikimini Osmanlı devletinin önemli sorunlarını işlediği yazılara koymuştur. Yazılarında Girit ihtilalleri, Kırmı'ı, Cezayir'i nasıl kaybettiğimizi, Bulgarlar ve Makedonya meselesini, hürriyetin istibdat ile mücadelesini (mukaddes ittifakı)ele almış, yabancı diplomatlardan ve uluslararası ilişkilerden söz etmiştir. Geçmişte politik yönelişlerimizi, yanlışlarımızı, eksiklerimizi gösteren değerlendirmelerde bulunmuştur. Ayrıca Türkiye'de islahat davasının nasıl geliştiğini, tarihî bir çerçevede ele almıştır. İngilizlerle münasebetlerimizin nasıl ve ne zaman başladığını anlatmıştır.

Yeni Türk Mecmuası'nın bir önemli yanı da Cumhuriyetin onuncu yılında kültürel sahalarda kaydettiğimiz ilerlemeleri ihtiva eden makalelere yer vermiş olmasıdır. On yıllık edebi faaliyetleri, güzel sanatlardaki ileriye dönük adımları, ekonomide, spordaki gelişmeleri bu yazılardan öğrenmek mümkün olabilmektedir. Sağlıkta, demiryolu yapımındaki ilerlemelerden haber veren, sanayileşmedeki hangi adımların atıldığını bildiren makaleler ise görmezlikten gelinemez. Bunlardan başka çeşitli vesilelerle başta İsmet İnönü, Celal Bayar, Şükrü Kaya, Suat Hayri Ürgüplü, Recep Peker, Necip Ali gibi devlet adamlarının konuşmalarına, nutuklarına yer verilmiştir.

Mecmuada bulunan **İstanbul Bibliyografyası**, Hikmet Turhan Dağlıoğlu tarafından hazırlanmıştır. Yine mecmuada bazen İstanbul Halkevlerinin aylık çalışmaları duyurulmuştur. Gençlik, aile, toplum, eski İstanbul hayatı, terbiye, arkeolojik kazılar, müzeler, sergiler, dış Türkler, Osmanlı sarayının yabancı hekimleri, Türkiye'de resimle ilgili gelişmeler, camiler, halk türküleri, Türk musikisi, sanat tarihinin bazı unsurları, üzerinde durulan konular arasındadır.

Mecmuanın üç Yazı İşleri Müdürü olmuştur. İlki kendisinden pek bahsedilmemekle birlikte Abdülhak Hamit Tarhan'dır. Onu Ağâh Sırrı Levend'in müdürlüğü takip etmiştir.

Son bölümde ise Yavuz Abadan bu işi yürütmüştür. Kaynaklarda böyle denilmesine rağmen bir dördüncü Yazı İşleri Müdürü daha vardır: Sayı 122'den itibaren Yazı İşleri Müdürü olarak Feridun Dirimtekin'in adı geçmektedir. Fiyatı yirmi kuruş olan bu mecmuanın son birkaç sayısında sürekli (daimî) yazar kadrosunun şu kişilerden oluştuğu bildirilmiştir: Feridun Dirimtekin, İskender F.Sertelli, Selâhaddin Demirkan, Meliha Avni Sözen, Hikmet Turhan Dağlıoğlu, Dr. Adnan Öğüt, Alâeddin Ören. Tanık Zafer Tunaya. Ancak bu daimi kadroya, yukarıda adlarını anmadığımız Sermet Muhtar Alus'tan, Şevket Evliyağil'e, Rıza Çavdarlı'dan Ruşen Ferit Kam'a, Cemal Yener'den, Halit Tanyeli'ye, Sevim Levend'e kadar daha birçok yazarın yardımcı olduğunu unutmamak gerekir.

Şimdi Konyalı yazar ve şairlere geçebiliriz.

Mecmuada Dr. Sadi İrmak, Kemal Akça, Cemil Sena Ongun, İhsan Hınçer gibi Konya doğumlu yazar ve şairlerin yazı ve şiirleriyle karşılaşınız. **Yeni Türk Mecmuası**'na en çok şiir yollayanlardan birisi İhsan Hınçer'dir. Öteki Konyalı yazarlar ise daha çok makaleleriyle, incelemeleriyle mecmuaya destek olmuşlardır. Cemil Sena'nın Paris'te öğrenci iken 1926 'da yazdığı "Bu Da Bir İdil" şiiriyle, dönemi içinde farklı bir yol tuttuğunu söyleyebiliriz.

Sadi İrmak'a göre Abdülhak Hamid, sağlığında nesilleri peşinden sürüklemiş, ölümünde ise bütün milleti üzüntüye gark etmiş bir şairdir. Coşkun ve samimi saatlerinde yazdıklarının hiçbirisini beğenmediğini, eserlerinin ancak üç asır sonra anlaşılabileceğini söyleyen Hamid, her şeyden önce kendini araştırmış ve kendi kendini tanıyamamanın azabını çekmiştir. Makber mukaddemesinde "Hele yazdığım şeylerin bazıı o kadar benim değildir ki manalarını kendim de anlayamam" demiştir. Ayrıca Hâmid'in şiirini çeşitli şekillerde nitelendirmek mümkündür ama onu anlatabilmek zordur. Çünkü Sadi İrmak'ın kanaati odur ki, "Hamid şiirlerini ne bir felsefi meslek kurmak, ne psikoloji ne sosyoloji, ne ilim yapmak için yazdı. Onca şiirin en yüksek mertebesi dimağda fikrin doğup da henüz yazı ve söz şekline bürünmediği şekildir" .

Şunu da eklemekte yarar vardır: Abdülhak

Hamid'i muayene etmiş, zatüreeeden yatan şairi tedavi etmiş, onun hasta halinde bile şiirden vazgeçmediğini, eserlerini bir humma geçirir gibi yazdığını, eşi Lüsyen'le tanıştığını, Lüsyen'in de aynı kanaatte olduğunu kaydetmiştir.²

Kemal Akça, öteden beri Konyalı halk şairlerini araştıran bir yazardır. Edebiyat öğretmeniği yapmış, milletvekili seçilmiş birisidir. **Yeni Türk Mecmuası**ndaki yazıları da Konyalı şairler üstünedir. İlk yazısının adı: "Konya'da Folklor Çalışmaları ve Silleli Figani"³ dir.

Kemal Akça, folklor çalışmalarının Halkevlerinin kuruluşundan itibaren iyi bir disiplin altında yürütüldüğünü söylemiş, yazısında hemen hemen Türk yurdunun tarih ve folklorik bir hazinesi olan Konya'nın folklor çalışmalarından söz etmiştir. Folklor araştırmalarının tarih ve değerine işaret etmiş, folklorcu ile tarihçi arasındaki farka değinmiştir. Yine Kemal Akça mecmuanın bu sayısında "mazi ile halin canlı tablosunu bundan yirmi beş yıl önce milletine sunan meşhur Silleli Âşık Figani'nin "Seferberlik Destanı"nı yayımlamıştır.³

Kemal Akça'ya göre insanlar arasında yeni yerler, memleketler, beldeler görme merak ve zevki eskiden beri vardır. Bu zevk, bilhassa halk şairlerinde çokça görülmektedir. Türk folklorunun en verimli malzemesini bu gezginci halk şairleri vermişlerdir. Çünkü halk şairi, sadece Türk halkına kendi duygularını, heyecanlarını, ızdıraplarını anlatmakla kalmamış, onların gönüllerine girmiş, çektiklerini, sıkıntıları da kamuya duyurmuştur. Bu gezici halk şairlerinin güzel bir örneği vardır. Araştırmacı, hiçbir yerde ve mecmuada tesadüf etmediği Baybağanlı Âşık Mustafa'nın memleket destanını neşredeceğini ifade etmiş, **Konya Vilâyeti Halkıyat ve Harsiyatı**'nda Sadettin Nüzhet'in verdiği kısa bilginin dışında onunla ilgili herhangi bir yazıya rastlamadığını ileri sürmüştür. Yazar, şairin ufak bir divan tertip ettiğini ve 1879 yılında öldüğünü bildirmiştir.⁴

Cemil Sena (Ongun) da birkaç yazısı ve bir şiiriyle mecmuada görünenlerdendir. "Bu da Bir İdil" şiirini burada yayımlayacağız. Ama o bir şair değildir, fakat bu şiiri onun zaman zaman şiire ilgi duyduğunun bir kanıtı olmalıdır. Düz yazılarında çok önemli sorunları ele almıştır.⁵

2 Dr.Sadi İrmak, Abdülhak Hamid, Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 54, Haziran 1937, s.957-959

3 Kemal Akça "Konya'da Folklor Çalışmaları ve Silleli Figani", Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 122, Şubat 1943, s.15-22

4 Kemal Akça, "Halk Şairleri Arasında Gezi ve Baybağanlı Âşık Mustafa", Yeni Türk Mecmuası, Sayı:123, 124, 125, Mart-Nisan- Mayıs 1943, s.19-21

5 Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 41, Mayıs 1936, s.260-261,

Sözgelişi hürriyet kavramı etrafındaki görüşlerini "Hürriyet Nedir" yazısında aktarmıştır. Alexandre Duma Fils'in düşüncelerinden yola çıkarak incelediği yazarların toplumdaki sosyal ve ahlâksal rolünü anlattığı makalesi de çeşitli vesilelerle yazı yazarlara ışık tutacak mahiyettedir. Onlara; topluma yön verirken ağır bir sorumluluk altında olduklarını, yayımlanan her yazının artık kamunun malı haline geldiğini hatırlatmaktadır.⁶

Cemil Sena'nın bir başka yazısı da kadınlarla ilgilidir. "Kadın ve Kadınlığa Dair" başlığını taşıyan bu yazı, "Türk kadınının saygınlığı münasebetiyle" kaleme alınmıştır. Yazar, Türk toplumunda kadınlara verilen yeni haklardan bahsetmiş, bununla övünmüş, bu olayın, Batı dünyası için bile az çok değer taşıdığını vurgulamıştır. Özellikle geçmişte, Osmanlılarda, kadının geri planda tutulduğunu örneklerle anlatmış, şimdiye kadar onun haklarının görmezlikten geldiğini ifade etmiştir.⁷ "Savaş Tanrısal Bir İşçidir?!" yazısında ise, insanlığın kavgasız, gürültüsüz geçen bir günü olmadığı fikrinden yola çıkarak, milletler arası savaşlardan bahsetmekte, kuvvetlinin zayıfa reva gördüklerine değinmektedir. Toplumlarda/milletlerde savaşların sebepleri üzerinde durmakta, ortaya çıkan neticeyi gözler önüne sermektedir. Bunun yanında yazısının sonunda gençlere hitap ederek şöyle demektedir:

"Gençler! Savaş alanı, yalnız yurdun düşmanlarla çevrilen sınırlarında değildir. Yaşamak, yalnız başına ve kendi kendine bir savaştır. Muvaffak olmak için, zorlukları yenmek için karşınıza çıkan her çetin engeli devirmek için atılacak, yılmaz bir iradeyle savasta savaş koşacak, talihinizi yeneceksiniz! Savaşı zorlukları yenmek zevkini tattırdığı için de tanrısal bir iş sayıyorum."⁸

İhsan Hınçer, hamasi şiirleri, vatan sevgisi ve idealizmi ile dikkati çeken bir şairdir. Konya gazeteleri ve dergilerinde şiirleri çıkmış, İstanbul'da halkevleri çalışmalarına katılmıştır. Onun bu mecmuada yayımlanan şiirleri şunlardır:

"Halkevinden Bir Ses"⁹, "19.5.1919"¹⁰, İstiklâl Peşinde"¹¹, "Biz Hesaba Gelmeyiz"¹²,

"Hedef Bir Parola Bir"¹³, "Mehmetçik Bekliyor"¹⁴, "Gülsem"¹⁵, "Şef ve Yirmi Milyon"¹⁶, Önce Cemil Sena Ongun'un şiirini, daha sonra da İhsan Hınçer'in bir kaç şiirlerini yayımlayalım.

BU DA BİR İDİL

Cemil Sena (ONGUN)

Çiçekler açıldı, güneş doğdu bak,
Bir kuşa benzedi her yeşil yaprak!
Rüzgârlar esiyor, bin bir kokuyla
Geçtiği yerleri kucaklayarak!..

Son yıldız, ufukta can veriyorken,
Akseder öpüşen sesler derinden
Sularda çalkalanan bir gönül değil,
Bir yeşil bahçedir sularda yüzen... .

Burada ruhları sanmayın tektir;
Burada çiçekler birer böcektir;
Yerlerde uzanan her sarı yaprak,
Sevinçten bayılmış bir kelebektir... .

Demek ki sesleri, güzellikleri,
Böyle gösteriyor bize bir peri,
Zatı biz sihrine alıştık onun,
İsterse ölümlü boyasın yeri... .

Pek güzel bulduğum bu sabahların
Renkleri uçacak belki de yarın:
Belki de bahçede ses veren bu su,
Gözyaşı olacak ak bayanların!

Sevmeyi kadar da nefret etmeyi,
Öğrenen ruhumuz hangi bir şeyi
Olduğu biçimde gördü ki... bugün
Bulmasın tasayı sevinçten iyi!..

Şimdi toprakları yaran otlardan,
Bir gizli acının sesidir akan;
O sesler benimdir, benimdir hatta
Bir kuru gülde de solmayan o kan!

Bazı bir rüzgârım, bazı bir bahçeyim,
Demek ki, her yerde parça parçayım,
Her yere dağılmış kalmışsam öyle,
Ruhumu toplayıp kime kaçayım?!

6 "Yazarların Sosyal ve Ahlâksal Rolü", Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 39, Mart 1936, s.113-114

7 Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 31, Mart 1935, s.1935-1944

8 Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 46, 1. Teşrin 1936, s.559-564

9 Yeni Türk Mecmuası, Sayı:87, Mart 1940, s.126

10 Yeni Türk Mecmuası, Sayı:87, Mart 1940, s.262

11 Yeni Türk Mecmuası, Sayı:93, Eylül 1940, s.354-355

12 Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 92, Ağustos 1940, s.323

13 Yeni Türk Mecmuası, Sayı:95, İkinci Teşrin 1940, s.411

14 Yeni Türk Mecmuası, Sayı:94, Birinci Teşrin 1940, s.375

15 Yeni Türk Mecmuası, Sayı: 94, Birinci Teşrin 1940, s.378,

16 Yeni Türk Mecmuası, Sayı:123, 124,125, Mart -Nisan-Mayıs 1940, s.18

Kalbimin durduğu bir gün gelecek,
Beynimi emecek bir aç örümcek!
Kaç yıldır kuruyan damarlarımda,
Bir yılan yavrusu kan kesilecek!...

Toprak da bırakır bu sızlayan leşi
O vakit gezerim ben de güneşi,
O vakit her ışık ruhumun olur,
Bu fani acuna dönmeyen eşi... 17

1926-Paris

HALKEVİNDEN BİR SES

Boşa giden her lâhza, bir intihar bir kayıp
Dokuz kolda hız aldık yayımızdan fırlayıp
Aynı boy, aynı hızla ayırtmaz; erkek, kadın
Peşindeyiz kol kola idealin, maksadın

Başbuğün verdiği bir işaret ardı sıra,
Birer nehir olarak akıyoruz bozkıra,
And içtik ilk adımdan son adıma kadar, biz;
Bütün yeşilliklerle köylere gireceğiz.

Bir cihan kuruyoruz, ne inşaat, ne yapı
Alnımızdaki bayrak, Atatürk inkılâbı,
Her işte istidatlı, her işte aynı tedbir
Çalışmak tarzı başka, fakat gönül, gaye bir

Şehir neyse, köye de aynı toprak, diye bas
Ne gönlünde atalet, ne de şahsî ihtiras
Maksadımız yakın bir günde olunca gerçek
Bütün azametiyle, vuzuhla görünecek.

Halkevi, şunun bunun değil... sensin sahibi,
Bütün kuvvetinle koş, çalış evinde gibi
Bilginin burda işle, bir şeref duya duya
Yabancı kalma artık bu "birlik"ten çatıya

Bilgin varsa bıkmadan bütün gönüllere ek,
Köyü fethetmek için el ele vermek gerek,
Çekinme, inkılâbın ön safında ilerle,
Durma boşan yayından, iyiyi topla, derle.

Yurdunda bayrağınla "altıok" dalgalansın,
Sen, bugünden yarında mevkiini aların
Kalemimi, kafanı, yayını, asırlarla
Yurdunun yükselmesi yolunda işle, harca.

Usanmadan her gönle bir iksir gibi damlat
İnkılâb ateşini... Didin, uğraş, bul, yarat
Ara bilmediğini, bildiğini halka sun
Arkadaş Halkevinde ne istersen bulursun.

Önümüze "o altın saçlı"nın açtığı iz,
Bugün dünden daha çok, daha girift giriftiz.

Yaratan bir enerji devredelim yarına,
Faaliyet gençliğin aksın damarlarına.
Sana uzanan ele hemşehrım elini ver
Sarsılmaz bir azimle hep beraber, beraber
Kesme başkalarının oturduğu bir dalı
Gençliğin uğradığı her yer göğze yaklaşmalı.

Gayemizin başında yenilik ve kültür, fen
Örümcekli kafalar artık yırtıyor kefen
Yüreklar dünden yakın, dünden hız almakla
hür
Türk, isterse her ufka bir güneş gibi yürür.

BİZ HESABA GELMEYİZ

Şimdi de önümüzde aynı yollar, aynı iz,
Bugün Kocatepe'den henüz inmiş gibiyiz
Damarlarımızda kan akıyor, daha hızla,
Hazırız hudutlarda tekrar, bayrağımızla

Ezilip kahrolacak yurduma her yan bakan
Mehmet yine istiklâl uğruna adıyor kan,
Hudut boylan çelik bir elle yırtılacak,
Tarih, Türk süngüsüne yeniden ram olacak.

Kan ile sulanırken her karış toprağımız,
Her başı döndürecek Mehmedi sevk eden hız.
Müsamaha bilmeyiz, ne ona, ne de şuna,
Binle cevap verecek Mehmet bir tek kurşuna.

Bir safta tutuyoruz, vatanın her taşını,
Tekrara and ederek istiklâl savaşını
Antalya kıyısından Kars'a kadar giden yurt
Etrafında nöbetçi dağları delen Bozkurt

İrkim ezelden beri esaret tanımaz: Hür,
Bir yola bağlanırsa artık imanla yürür.
Ona dünün şarkısı gelmeye başladı az,
Boşanırsa yayından bir cihan durduramaz.

Bu tuğyana göğsünü kim yapabilir siper,
Bir Timur kesiliyor köyden her inen nefer,
Daha ön bir şey olmaz aslan soya zaferden
Kalkamaz bize bir kez çarpan düşüncü
yerden.

Bayrağım göğze deşsin, bütün varlığımız bu,
Nerdeyse mezarından kalkacak gayri başbuğ
İstiklâl günlerinden bugüne ses verecek
Dudaklarını bir bir her alna deşdirecek.

Şimdi de önümüzde aynı yollar, aynı iz,
Bugün "Kocatepe"den henüz inmiş gibiyiz
Açık söze, açık söz, dostluğa dostluk gerek
En kat'ı cevap olur bizi bir yol denemek.

PROF. DR. MERYEM UYSAL VE HÜSEYİNİ MAKAMINDA

ANUŞ
GÖKCE

Değerli okurlarım, bu gün dergimize Mersin Mut'ta dünyaya gelen, 35 yıl Konya'ya hizmet eden ve Türkiye'nin her tarafına öğrenci yetiştirip gönderen ve halen Konya'da kültür hizmetine devam eden bir değerimizi tanıtacağım. Altı yıl önce "Rengârenk Şiirlerle" yazı hayatına merhaba diyen ve 3 ay önce de "Hüseyini Makamında" ve "Kalbimdeki Umud" adlı birbirinden güzel eserleri edebiyat dünyasına hediye eden Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi emekli Öğretim Görevlilerinden Prof. Dr. Meryem Uysal'ı konuk edeceğim. Önce hayatı hakkında biraz bilgi vermek istiyorum.

Hayatı

Meryem Uysal, 1962 yılında Mersin'in Mut İlçesinin Dağpazarı köyünde doğdu. Anne tarafı ise Karaman civarından zorunlu iskâna tabi tutulup 1887 yılında Bulgaristan'ın Hacıoğlu Pazarından göç eden muhacirlerdendir. Baba tarafı ise Mersin Silifke Yörüklerinden Mut-Dağpazarı'na yerleşen bir ailedir. Babasının adı Mehmet, annesinininki ise Saadet'tir.

Altı yaşına kadar Mut'un Dağpazarı köyüne bağlı "Konarı" vadisinde deşirmencilik yapan babasının anne ve babasının yanında kaldı. İlkokul ve Ortaokulu Mut'ta, Liseyi Adana Kız Lisesi'nde okudu. 1983'te Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümünden mezun oldu. 1984'te Selçuk Üniversitesinde asistan olarak göreve başladı.

Prof. Dr. Meryem Uysal, 35 yıl Selçuk Üniversitesi Bitki Koruma Bölümünde 35 yıl çalıştıktan sonra emekli oldu. Kendisini şiirlere ve yazı hayatına verdi.

İlk eseri "Rengârenk Şiirleri" Ekim-2015'te çıkardı. Yazılarına Anadolu Telgraf Gazetesi ve edebistan.com. sitesinde devam eden yazar 2021 yılında iki eseri birden çıkardı. Çimke yayınlarından çıkan "Hüseyini Makamı" daha önce çeşitli gazete ve sitelerde yayınlanan anı-biyografi-makale yazılarını ihtiva etmektedir. Konuya göre güzel şiirleri de ilave ederek eserini orijinal kılmıştır. Yine Çimke'den çıkan "Kalbimdeki Umud" ise tüm ümitsizlere şifa kaynağı ve yol gösterici özelliğini taşımaktadır.

Yazarın, Elif adında bir kızı ve İnci isminde bir kız torunu vardır.

Kişiliği

Meryem Uysal, Kalbi Allah ve insan sevgisiyle dopdolu bir insandır. Çok naif bir kişiliği var. Kimseyi kırmak istemez. İnsanları Yaratandan ötürü çok sever. Bunun için de kendisine isabet eden kötü olayların nereden geldiğini kestiremez. Çünkü karşısındaki insanlar gibi hinlik düşünmesini bilmez. Çok çalışkan, yardımsever, içi dışı bir, vefakâr bir insandır. Doğruluğa ve dostluğa çok önem verir. Yazdığı eserlerde insanları birbirini sevmeye, yardım etmeye, edepli olmaya, dindar ve milliyetçi bir birey olmaya yönlendirir. Kendisi de zaten rol modeldir. İyi bir hoca, iyi bir anne, iyi bir dosttur.

Eserleri: Rengârenk Şiirler, Hüseyini Makamında, Kalbimdeki Umud.

Rengârenk Şiirler

Prof. Dr. Meryem Uysal ilk şiir kitabıdır. Tabiatı okumasını çok iyi bilen Meryem Uysal, etrafındaki her canlıdan, her bitkiden ilham almaktadır. Arkadaşları, annesi ve babası, çocuklar, olaylar onun şiirlerinde, gönlünde yer bulmaktadır. Ekim 2015'te Aybil yay. çıkan kitap karton kapaklıdır ve 97 sayfadır. Kitapta Açma Mevsimi, Gel Artık, İçimdeki Gurbet, Babam ve Amcalarım, Can'a Hürmet, İstemem, Malumun İlanı, Yunus Diyarı, Karşılıksız Sevgi, Zincir, Zümrüdü Anka Gibi, Laleler, Park Lalelerinin Dili gibi birbirinden güzel 49 şiir yer almaktadır.

İlk yazdığı şiiri "Açma Mevsimi" dir. Gençlere öğüt veren bir şiirdir. Bir şeyde acele edilmemesini, kayısı tomurcuğunun olgunlaşmasını beklediği gibi gençlerin de işlerinin yoluna girmesi için vaktin gelmesini, duyguların ve fikirlerin olgunlaşmasını beklemesini istemektedir. (s.7)

Hayatın gerçek anlamının sevgi olduğunu düşünen Meryem Uysal "Sevgi" adlı şiirinde insanların birbirini sevmesini istemektedir.

"Sevgi insana verilecek en yüksek rütbe
Bulursan ver değerini bilene
Seven sevileni sevemez
Sevilen seveni sevmezse
Neye yarar hayat
İnsan birilerini sevmezse" (s.22)

Hüseyni Makamında

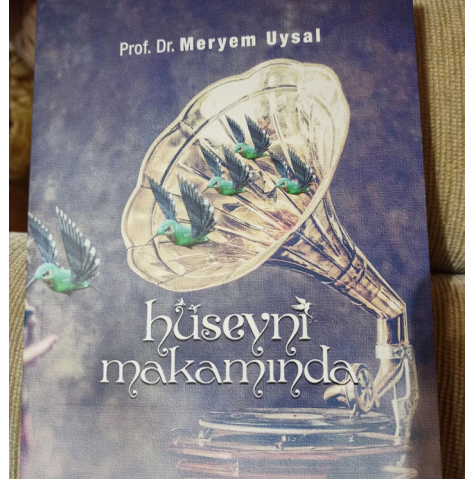
Meryem Uysal, kitap okumayı seven biri... Gittiği bir kitap-kafe de kitap okurken pikapta Hüseyni makamında bir parça fon müziği olarak çalınıyormuş. Bundan esinlenerek biyografi, anı, deneme- şiirle harmanlanmış eserine "Hüseyni Makamında" adını veriyor.

Hüseyni Makamında, Temmuz 2021 yılında Çimke yayınlarından çıktı. Kapak tasarımını mavi-zemin üzerinde bir gramafon ve gramafondan özgürlüğüne kavuşan kuşlar. Arka kapakta ise bir genç kız ve hocanın şiirlerinden birkaç dize yer almaktadır. Kitap karton kapaklı ve 287 sayfadır.

Konusu

Meryem Uysal kitabında anılarına, öğrencilik ve iş hayatında karşılaştığı sıkıntılar, dedikodu ve hoşgörüsüzlük, birbirini çekemezlik ve adam harcamak için dönen dolaplar, emeğe saygısızlık, vefasızlık gibi konulara değinir. Ona göre, insanlar birbirini sevmeli, yardımsever olmalıdır. En çok korktuğu şey kul hakkına girmektir. Yazılarında sıklıkla kul hakkına girilmemesi, emeğe saygıyı, vefayı dile getirir. Komşuluk, dostluk, yardımlaşma, selamlaşma, paylaşma, hediyeleşme, kadirşinaslık, diğerkâmlık gibi değerlere çok önem verir. Sıkıntılarını vefakâr dostlarından, hocalarından ve arkadaşlarından gördüğü yardım sayesinde kurtulduğunu dile getiren Meryem Uysal, kendisini kıran kişileri rabbine havale etmekte, en büyük hâkim olarak Yüce Allah'ı görmektedir. Eserin konu başlıklarından bazıları:

Babam ve Amcalarım, Adana Kız Lisesi, 1980 öncesinde Öğrenci Olmak, Aşk, Nokta-i Süveyda, Şefkat ve Merhamet, En yüksek Rütbe: Ruhla Sevmek, Bir zamanlar Hacıoğlu Pazaracı (Dobriç/Bulgaristan), Dağpazarı Köyünün Göçmenleri, Konarı (Mersin/Mut/Dağpazarı, İçimdeki Gurbet, Vasfiye Teyzem, Ablam Ayşe Uysal Anı, Aysel Yenge, Şebboy Yenge, Gülşen Abla, Eski Bir Dost, Dilek Hanım, İlim Bilim Uğruna, Bilimde Vefa, İngilizce Serüvenim, Samsun'da Staj... Çaydanlık, İki Kapı, Elvisa, Enesa: Denge, Ahenk ve Vefa... Kırm Kırm, Kırmımlı Bir Tatar Beyefendisi

(Prof. Dr. İhsan Özkaynak), Dilde, Fikirde, İşte Birlik: İsmail Gaspralı, Bir Lider Olarak Mustafa Abdülcemil Kırmıoğlu, Kemancı Osman Uysal... Bir Hayata Dokunmak, Çıkarırsız Sevgi, Dedikodu, Sır Kapısı, Hakka Riayet, Sarı Saltuk Hazretleri, Vefa Turları, Vesvese, Bir Zamanlar Erol Güngör Amfisi, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Türk Edebiyatının Açmadan Solan Çiçeği: Şukufe Nihal... En Güzel Edep Güzel Ahlaktır. Hediyeleşme, Enaniyet, Esaret, En Güzel İftarım, Kayıp kavim: Hazar Türkleri, Gagavuzlar, Karaman Ortodoks Türkleri, Hakkı Olan Güçlüdür, Ah Şu Menfaat, Gök-yurt Sitesi, Takkeli Dağ ve Benim Simurgum.

Dil ve Üslup: Eserin dili Türkçedir. Çok sade akıcı bir üslubu vardır. Eser ve özel isimler haricinde yazılarında yabancı kelimelere, tamlamalara rastlanmaz.

Meryem Uysal, hem doğduğu yöreyi hem de ailesini tanıtarak tarihe not düşmüştür. Bu bir vefa duygusudur. İnsanın ailesini soyunu sopunu tanıtması güzel bir şeydir. Birçok faziletleri de almak isteyen insanların ilgisine sunar. İnsanları en güzel bir şekilde, kırp dökmeden onun cümlelerinde görmek mümkündür.

"...Annem belki de yetim büyüdüğünden kayınlarını çok sever ve sayardı. Hakeza eltilerini de. Annelerin tutumu çocuklarını çok etkiler. Bu yüzden biz de amcalarımız ve yengelerimize karşı şartsız bir şekilde, büyük bir sevgi duyardık. İkisi de amcamdı. Birisi gelişmemiz için her fedakârlığı yaparken, diğeri yeğenim bile diyemiyor, beni öteliyordu. Sonraki hayatımızda da her zorluğumuzda Ahmet amcam bize yetişmiştir. Eli hep üzerimizde olmuştur..." (s.13)

Hüseyini Makamı bir biyografi geçidir de. Türk kültürüne ve tarihine, eğitimine hizmet etmiş kişilerin hayatları Meryem Hoca'nın nazanında apayrı bir öneme sahiptir. Bir hocanın ne kadar fedakâr ve yardımseverliğini göstermesi açısından Prof. Dr. İhsan Özkaynak'a dair kısa bir paragraf aktaracağım.

"...Yıllar sonra Hoca'nın beni ne kadar korumaya çalıştığını şimdi daha iyi anladım. Ne yazık ki korktukları oldu ve ben bu tertemiz yüreğimle etrafımdaki tehlikeleri göremedim. İhsan Hoca da oda seçimlerinde kıyıda köşede kalmış en dar odayı seçer, "Meryem burası iyi" derdi. Benim yalnız oturmamı isterdi. Gerçekten de mecburî arkadaşlıklar yüzünden hayatım alt üst oldu. Hoca neler olabileceğini çok önceden görmüştü. Uzun süre beni tehlikelerden korudu. İş isten geçtiğinde, hastalandığımda yine herkese rağmen benim işimi kaybetmeme için elinden geleni yaptı. Hastalanmama sebep olan kişiler her gün hocaya okuldan atılmam için baskı yaparken, hoca onları fazla kızdırmadan atlatır, akabinde odamın önünden geçerken bana, "Yavrurum bu ara kitaplarını götür evde çalış" derdi..." (s.165 v.d)

Meryem Hoca herkesi karşılık beklemeden seven birisi idi. Komşuluk ilişkilerine çok önem verir, bunu geliştirmek için elinden gelen her şeyi yapardı. Gökyurt Sitesindeki komşuluk ilişkilerinden sitayişle bahseder, babasıyla birlikte başka bir siteye taşındığında ne kadar uğraşırsa uğraşsın komşuluk kuramadığından yakınır. İnsanların bir selamı bile eğer menfaati varsa öyle verdiklerine değinir.

Kalbimdeki Umut

Prof. Dr. Meryem Uysal'ın Temmuz2021 'de Çimke Yay. çıkan ikinci eser bir şiir kitabı; Kalbimdeki Umut. Karton kapaklı, 197 sayfa. Kitapta 176 şiir yer almaktadır. Yıllar Sonra, Dosta vefasızlık, Gurbet Kuşları, Ah Şu Menfaat, Gençliğim Ah, Dağlar Kızı Elvisa, Mutluluk Her Yerde, Gençlik ve Mutluluk, Kayıp Sevgi, Sevmenin yüceliği, Mahşer Provası, Şikâyetname, Az biraz Vefa... kitapta yer alan bazı şiirlerdir.

Dil ve Üslup: Kitabın dili Türkçedir. Üslubu sade ve akıcıdır.

"Kalbimdeki Umut" adeta yaralı gönüllere bir şifa kaynağıdır. Meryem uysal gönülünü Allah'a bağlamıştır. O, ne kadar üzülsün üzülsün, rabbinden ümidi kesmez. Her haksızlığı Rabbine havale eder. Bu sayede her türlü sı-

kıntının Rabbinin yardımıyla ortadan kalktığını gözlemler.

"...Ne kadar seraba benzeseler de Tutunmaya hazırım yeni ümitlere Her serap bir noksandan doğup İçinde ümit barındırmaz mı? Hayal de olsa ümit olan yerde hayat olmaz mı?...?" (s.12)

"...Çare yok Bir öyle olacağım Bir böyle Uyacağım kaderime Yardım isteyip Rabbimden Hoşnut olacağım her şeyden Daha iyisi gelmez elimden Umudum kendimden değil; GÖKLERDEN..." (s. 13)

Meryem Uysal, kim ne kötülük yaptıysa onun karşılığını mutlaka bulacağını, bu dünya da olmazsa bile öbür dünyada cezasını çekeceğine inanır:

"... Ben kimse için bir şey yapamam Allah (cc)'a bırakırım sadece hakimler içinde En iyi çare, çözüm, ceza O'ndadır Razi olacağız hepimiz amellerimiz içinde" (s.17)

Meryem hanım, mütevazı bir şahsiyet. Onun şiirlerinde enaniyet duygusuna yer verilmez. Herkesin alçakgönüllü olmasını ister:

"Eski dost selamsız geçti İçimdeki çocuk incindi Çünkü onu hem sayar hem severdi.

... Bilsen kaybettiklerini Bir gönül yapacakken bir selam Kınıldı şimdi, söylenecek yok bir kelim." (s.112)

"Miras" adlı şiirinde güzel bir ismin, dupduru bir terbiyenin, şefkat, merhamet ve dürüstlüğü'nün en güzel miras olduğunu dile getirir. (s.116)

Gençlere, gençliğe çok önem verir. Genç iken sağlıklarını korumayı önerir. "İnci" adlı şiirinde "ne kazandıysam gençlikte kazandım" diyen bir muhteremin sözünü sağlıklarını korumaları gerektiğini gençlere hatırlatır. (s.118)

"Ah Keşke" şiirinde de Meryem Hoca, insanların birbirini karşılıksız sevmelerini, düşmanlıkların kısa süreli, dostlukların sonsuz olmasını, ebeveynlerin şefkatli evlatların hatırlı, tüm çocukların sağlıklı ve insanların mutlu olmasını ister. (s.186)

Daha fazlasını isterseniz siz okurlara bırakalım. Mutlu okumalar...